

BIBLIOTHÈQUE
DE TROYES
—
CABINET
DES MANUSCRITS
—
N° du Cat 1214

S.S. Felicis

Fortunati mm. Valentino non extat eorum vita, quod sciuntur.
Achillei

Acta SS.
Marti, 10.
Prucedis conscripta a pastore. Dicit enim q. Actio Barnabae

Theodosii, M. Amaseni, extant eius acta ait in Notis ad martyrum.

Cesarij interpolatorum apud Surium 9. Nov.

Juliani mm. et cetera extant eorum acta interpolatorum.

Mennae m. in Syria. Extant eius vita apud Surium 11. Novembris
sed multam interpolatorum auctio vera.

Antidij Euentini p. videtur fabulosa eius vita in martyrolo. 25. Martii.

Lauteni in vita s. Lauteni abbas non liquet.

Paneralij Acta q. Panerii M. Boni. Extant apud Surium 12. Maii.

Augustini vita s. Augustini dicitur. Postea. Extant apud Surium 28. Iulij.

Fulgentij vita s. Fulgentii Aug. Es. Brutus. Extat integrum apud Surium
italis. 1. Januarii

Helenae Matris Constantini ita quod scripta a b. Almanno

Monacho. Hoc-Helena Imp. vita non extat apud Surium et
multa continet dubia ficta.

Barnaba Apostoli vita s. Barnabae Prost. cum Surione. Panegyricus

Valerij Sempronij vita Valerii Angonensis Mart. Rescio utrum extat.

Claudiij Sempronij m. ita non extant apud Surium. 1. Baro.

Nicostati Castorij in Notis ad Martyr. 8. Novembris.

Simplicij

Quatuor Coronatorum

Pantaleonis m. Nicomed. Non extat apud Surium sed alia

Laodecundis Extat ab apud Surium 13. Augusti, sed sine argumento de-

Eulalia et dicitur, quod sic habentur:

Santissimis descripte a fortitate Episcopo.

Vita s. Eulalia die sic habentur non extant
apud Surium neque apud Becketum.

CODEX MS

Bibliotheca Buhariana.

D. 05.

M DCCXVI.

Acta SS. Felicis. Fortunati. & Achillei. iconis.

GRIVS beatissimū huiusmodi lugdumentis urbis epis. consequente
port mortuorumq. dispositione cunera vestiende et sumptuam
abili locata formate constabant. felice primum taceonueratione
qua omne fortunatū in consumacionis diutius adfuturū siue uam
vocabulū permittit b. st. & achillei ion diaconi uale Nine ubi pri
buende p̄dicationis seminario destinauit quos ille gentilium pos
tamultitudine sp̄italis gr̄e suscepit studio in rabilie excoluit ho
nore uenerationis dilexit effectu. Vbi dū impositam oneris quā
honorissimā trono labore celestis militia exerceit uigit de
sudare. tantumq. breuite portu m̄nib. culoq. emicuit fortitu
do. Ut q̄sq. sp̄italis nequitie infestatione usq. nos morbo nō
mitate compresos uariū agnitudini de fortute p̄mores tuos
sup̄ne op̄tulationis armati poterit. pristinougoris initus et cor
porti utri b. restaurarent. Quecumq. signorū uiratib. tigratia
in quā p̄conoz s̄ situr ḡu dilatata neque uint sufficiens nar
rationis transeit electri. Cupotidignisit contemplata incidenti
fidei p̄terre. qui audiā ambigua agnatione experit. Ergomemo
ritum iā ex magis ad meliorū tendentes. hanc p̄cul ualeendi
na ciuitate. ad eam parte scilicet hocq. dumitus eligentes
exiguorumq. p̄quot sunt celste habitaculū conse
quiti. hūilitatis sedulitate sed deuotione sublimissima loca
veniunt. Ibiq. uigū continuata psalmoq. modulacione oris
tracti. uigiliarum laborib. munici. reuinoq. parsimonie p̄pas
timis. coabdito boni et gentilium multitudine albabis
matigrā exhortationis hac fidei p̄ laudabilis quo
lentia p̄ebant. Succidentiaq. tē p̄ portū cūscēs felix
arata ex cubiarū assiduitate defessos aliquantulū insopo
re quescere permisit. uisione celste indicu adsignatione
monstrati. tripli enarratur dicens. Vidi sedes splendo. locū
et coruscatione mirante ineffabilū florū duci. sicut
ternantī flagrantib. qq. aromatib. recolente tabna
culari. stellarib. gemmis in signa fulgentes.

cum decoris diantia. In quibus agnus in uero candore nitens
res albentia lilia flore depicta croceo pastore delectabili inui-
tante. insigni amoenitate carpebant. Quedum magnitudo
nis in iustitate pietatis. & uirtutis ammiratione gaudius in-
tendo. auditi hęc dicere diuine uocis reservatione pla-
ta. Luge seruifidei deuotione probati. hystrine famulimi
discipuli. quic talenta exigua multiplici locupletatione ap-
pliata parvissimis uirtutibꝫ ingaudium dñi unū quo uos facio.
ppare latiee exultatione gaudere frim uirorum soci-
ate coniunctos. Dux huus delectabilis incarnatione
fruimur. fortunatus & achilleus sp̄italis ḡrē ardore
successi auim. Et tabi celestis brucator. nūm diconditor
meffabilium munera rituorū offensalaria largitare p̄mis-
tor q̄ p̄ famulū tuū felicē. nobis indignis immemoribꝫ
celestium thesaubrū archana demonstrans. ac nos
pie uocis adhortatione sollicitas tantaq; p̄ monumenti
omis in uitatione coru bonis. Annue ut continet imminen-
te aduersarii infestationē. protectionis tue auxiliacione
muniti eī & ieiunis fūbūs iacula repnent. & ad consu-
mū passionis corū: tenno his umcente p̄uenire. si
fit qui tuum unum me team. Quia cito uisit p̄ priuari qd
mens humana supererit adgitatur. ipsius tam facit p̄ne
tribuacione. inconcepcionē qd gessent. huusmodi tāq;
ostensione cōplara quidāfrī cū litteris afflit. usq; ferre olo-
& fermitione directus. quo i memoriatur beatus in artifici des-
trinuerat adiu simianensis ciuitatis eccliam. ostendit funda-
minus constructione locandi. quæ latere huusmodi cōsiderat iei-
en containebant. Dux p̄fūs in xpo fribꝫ felici fortunato &
achilleo fratribus a firmacio in dño salutis. Seculorū modernis
animauim q; n̄ dep̄tor Confessionis suarū q; ubrūma largitare mune-
ritas. que clamibꝫ famulos suo uochis occulata dignatur;
et ieiunis uisionis declaratione monitari. que a ieiuno desidero

fructu ad se frumentis ut Noticiam puenire. Cusq^t transactis uocibus
excubis. quiescendi corpusculi me br^u sopore paululu r^eparti da laxas
se. vidipate facta celi pagina. angelicis manib; p^retentu crucis uexil
lo. quinq. coronas. plattas. un^ū splendor fulgentes. degemant cornis
catione micantes. Audiens avia uocem m^untr bil. stupore n^uble. qua
ambiente in uitationis polluitacione gauisad dicente. hysener
discipuli. qui suscepisti p^rmitudeuocione p^ceptu. p^cipite ce
lestis gl^g regni meae remuneratione p^missu. C^re dottaq. scrisimi
fuis qd^t huiusmissionis miraculū. Nos in artu sollicitu ac triumphu.
Q^op forcior debas p^r p^rpartim amū ubi altioris decertationis spe
ratur euentus. de uno opitulante suffragio nos in uitue exortatio
nis munimme ipso borem. Quaten cū ingruentis p^rsecutionis
ieptaria aduenerint. parati ualeamus babere ad supplici
ori cruciatus fidē suolum ad epte exultacionis optine
re uictoram. Hec rur sū beatus felix q^r ei fuerint reuelati
& frīb; suis fortinato & achilleo. fidelirelatione patrificerunt.
ferreolo & fernucionis scriptoriū pagina declaravit. Iunc post
modū uin quos manifestata p^rma accendentent. ad tantu triūphi
insignia capescenda. iugit psalmis. hymnisq; continuata modu
latione replicatis Animos p^rpartabant. Ignar eotē port^r aureli
uni principis p^rsecutionis furib; seruenter dux cornelius ualen
tina ingredit^r ciuitatē. Unde tū uectandigra. potentie dilata
cione suplmiss. arroganti^r timore i^rubilis. p^pti copiacircū sept.
pcedente. audit sc̄m felicē. fortinatu & achilleū. assuete de p
cationis muocatione psallentes. Quo . . . rūuoces auchien
tes quos prim. tante dulce dinis oblectatione mulcebant.
ut angelicis chorus concordib; intonare modulatione.
canoris claritate organa citererentur. Locusū psalmi hic
erit. Omis tū adorat redī & psallat tibi psalmū dicat.
nominituo altissime. Alleluia. Cornelius hec audito.
denunciante cognoscens. tā stupore attonitus. quadrig^m
tis furib; succensus. ait. Quid nā son^r aurum mearū secreta

ESTA CÆSARIA INCHIT. DOMINABVS SCIS
RICHTILDE ET RADEGUNDI. CÆSARIA

EX 1 GVA.

GENIENTE missu uro. & relectis apicib. sc̄e
piaatis ure. inestimabili & spirituali gaudio
repletasū. quia uos illud elegisse & tenere
coagoui. unde uob dō iuuante & nā utā p̄para s̄.
eternasq. diuinas adquiratis. & exultationē cū
scis. que finē non habet; Dns d̄s nr̄ qui erigit
elisos & compeditos absoluit. & illuminat cecos.
ipse uos dirigat in via recta. ipse uos doceat
suam facere uoluntatē; Ipse tribuat ut in
p̄ceptis eius ambuletis. & mandata ei custodatis.
& in lege ei meditemini. "Sicut ait psalmista.
Et in lege ei meditabit die ac nocte." & illud.
Præceptū dñi lucidū. illuminans oculos. lex
dñi reprehensibilis conuertens animas.
Quā atrente felī homines cū regalia p̄cepta
legunt audiuunt. tā atente uos cū diuine
lectiones legintur auscultate. Tota mens.
tota cogitatio. tota meditatio. de dñi sit
p̄ceptis; Sollicite timore illud. Maledicti
qui declinant amandatis suis; Et qui unū
et minimū demandatis dñi p̄ceptū n̄ custodi
erit. minimus uocabitur in regno celorū.
Implare illud. Meditatio cordis mei. incon
spectu tuo semp̄. In corde meo abscondi elo
quia tua. ut n̄ peccē tibi. Et quia uos do
minus in xp̄o karissimas dignatus est dñs
eligere in hereditatē libri. grās illi agite.

grās illi agite. & benedicte eū in omni tempore.
d̄ b̄sti note abom̄i uitio. abom̄i peccato. quia qui
facit peccatum. ser uis est peccati. Diligite
& timore dñm. quia oculi dñi sup̄ amīgū
& aures ei ad p̄ces eorū. Sit in uob̄ cor mundū.
cor pacificū. Estote mites. & humiles. patientes.
oboedientes; à uite dñm dicentes. Sup̄ quem
requiescam. nisi sup̄ hu mille & quia v̄ depositum
potentes de sede. & exaltavit humiles. Lice
sit sc̄m & bonū & laudabile qđ regularit u
uere optat. sed n̄ est maior nec melior. nec
perior. nec splendidior illa doctrina. quā
euangeliū lectio; Hoc uidete. h̄tenete. qđ dñs
& magister nr̄ xp̄e & uerbis docuit. & exem
plis impleuit qui tanta mirabilia immundo fecit.
que numerari n̄ possunt. & tanta mala sustinuit
a p̄sequitorib. suis p̄ patientia que uix credi
possunt. Patientia est quenos dō cōm̄dat. Audire
aptim; "Si qui uolunt pie uiuere in xp̄o. ple
quitionē patiunt". Sicut lactat̄ d̄s in incipi
entia conuerionis ure tā luqe decadiabot
cui sunt mille & mille nocendi artes. & querit
adō escam libi; Et ideo incessabilit orate. ut
illi resistat d̄s; Virilit agite. confortate ur
cor urm̄; Audite scripturā dicentes; Fili
accedens adserui ait̄ d̄i. Ita in iustitia
& timore. & p̄para animā tua adceptionē.
uā fortit̄ & virilit̄ si uiri fuissē si pugna
ture eratis contra inimicos uros ne corporis
p̄cutteretur. tā constant̄ & virilit̄ pugnat̄

a a

nb. rayou

phaco pena a a a

contra diabolū. et n̄ uras animas occidat pēlia & cogitationes pessimas. Iugū clamare dō. d̄s in adiutoriu meū uten de. dñe ad adiu uandē me festina. dñe elongeris ame. d̄s m̄ in auxiliū meū respice. Ad utor m̄ esto nede relinquas me. ad uiuame & saluus ero. dñm te exortē quando dicitis psalmū qd ibi dicit. & ipse uos docet. plallite sapientē. Qualit p̄ nob̄ fecit dñs cū incruce stara. ita & uos sicut crucifixē state ad opus dī. Non aliud cogitat. n̄ loq̄ p̄sumatis. n̄ aliquid operari. Per om̄a pacifice electore. quia factus est in pace locus eius. Beati pacifici qm̄ fidu dī uocabunt. Sol n̄ occidat. sup iracundia urā. Pax multa diligenteribus nom̄ tuū dñe. & n̄ est illis scandalū. Quia nihil ualeat. uirginitas carnis ubihabatur iracundia cordis. Et alibi scriptura dicit. Pacificos & concordes atq. unanimes in domo sua d̄s esse p̄cepit. Saluto humilitate & caritate iqua debeo plusquā dici potest. licet minima. & negligens. Dm̄ dep̄cora ut uos regere. p̄tegere & ēser uare dignetur. & q̄ uob̄ incipientiā. donare dignit̄ & p̄fectionē. Quia n̄ q̄ ceperit. sed q̄ p̄seuerauerit usq. infinē hic saluus erit. Sicut nr̄a humilitas exultat & gaude in dñō de urā incipientia. ita dñs. & angeli eī latent deura ē uerfatione & p̄fectione; Habes & scio quia habundat fa cultate. da quantū potes pauperib; thesau ria & thesauros in celo. ut uipletat inter illud.

D̄spersit dedit pau serib; iustitia eī manet iſtem lēti. Sicut scriptū est. Sicut q̄ extinguit ignē. ita he lenolina peccatū. Totū sp̄lū inā sit. q̄ scriptū. Maledictus homo. q̄ sp̄lū ponit in hōie; Nulla sit de intrantib; que n̄ litteras dicit; Om̄s psal teriū memorū teneant; Et sicut iā dixi. hoc p̄mā studete implere qd̄ in euanḡlio legit̄. Ego feci qd̄ p̄cepisti. transmisi exemplar de regula quā nob̄ beate & sc̄e recordationis dominus papa c̄esarivs fecit. Vos uidere quom̄ eā custodiatis; C̄erta sit dominans in karitas urā. q̄ si secundū rā ueritatis. int̄ sapientel uirginis locū accipi & uos & introducere uos dñs in regnū suū. & per p̄icil. qd̄ nec oculus uidit nec auris audiuit. nec in cor hominis ascendit. que p̄parauit dñs diligentibus se. in regione in uorū. Vbi exultabunt scī inḡta. ubi gaudentes & exultantes in dñō dicēs. Fecit nob̄ magna q̄ potens̄ & sc̄m̄ nom̄ eī. Et illud. Edux p̄opt̄m suū in ex ultatione. & electos suos in leticia ad quam uos dñs immaculatas faciat p̄uenire. q̄ regnat in leta letoz. amen.

Peruenit ad me. qd̄ nimis abstineas. Totum rationabilit̄ fac. si tu in uinal. & sēp possis; Nā sup istā nimicatē ceperis infirmari. postea qd̄ d̄s non faciat necesse abierit delicias requirere. & extra horā accipere. & n̄ poteris illas bene uidiſtas regere. Audi quid dñs in euanḡlio dicat; Non qd̄ intrat in os quo inquinat hominem; Et apl̄. Rationabile sit obsequium urā.

Totū sic fac domina quomodo irregula habes. quē
exp̄isti ut benedicatur. & collaudetur d̄s de tua
bona ēuerlatione. & h̄s forma fidelium. Iura
quiescerit & docuerit. hic magni uo cabitur
in regno celorum. Gaudere & exultare in
dño uenerabiles in xp̄o sorores. & grās illi ui-
git agere. qui uos detenebrosa huius seculi
conuerlatione. ad portū quies & religionis
uocare dignatus est; Cogitate igit̄ unde
existis. & ubi puenire meruitis. Reliquis
tū fidelit̄ mundi tenebras. & luce xp̄i felici-
ter uidere cepistis. Contēplistis libidinis in-
cendium. & ad castitatis re frigoriū puenistis.
Et quia uobis usq. ad exitū uitę nō deerrit pug-
na. quantū estis secure depteritis. tantū
estote sollicit̄ defituris. Omnia enī peccata
uel crimina etiā adiuos reuertuntur. siū
cotidie bonis operib. ex pugnentur. Audite
apl̄m p̄orū dicente: Sōbri estote & uigila-
te. quia aduersarius uir diabolus tāquā leo rugi-
ens circuit querens quē deuora. Quādiu in
h̄ corpore uiuimus. die noctiūq. xp̄o dñō adiu-
tore t̄ duce ētra diabolū repugnemus. Sunt
aliquante negligentes t̄ rapido. que putant
qd̄ illi sufficiat uestē mutasse; Vester enī se-
culares deponere. & religiosas assumere. unū
hore morito possumus; Mores uō bonorum in-
git remere quādiu uiuimus. xp̄o ad uir tōre
laborare debemus. Omnis anima que religionē
seruare deside ext. ḡ ulā. concupiscentiā &

ebrietate uitare tota fidei uirtute cōtendat.
ita ut nec p̄ nimia abstinentia corpus illius
debilitetur. nec p̄ deliciarū habundantia
ad luxuriā p̄uo certur. Lectiones diuinās
iugit aut legite aut audite. quia ipse s̄
ornam̄ta dñi n̄. Ex ipsis p̄tiosas marga-
ritas aurib. uīris appendite. ex ipsis anu-
los & dextralia; dū bona opera iugit exer-
cetis. his ornam̄tis decoramini. Luxū
religionē immaculato corde desiderat
custodire. ut immaculata inconspectu di-
ambulat. in publico aut nūquā dicti diffici-
le p̄cedat. Familiaritates uiorū. om̄iro
quantū potestis rariuſ habet. si castitatem
custodire desideratis. Nec dicat aliquis. Sus-
feciat in conscientia mea. dicat sibi quisq. deme
qd̄ uoluerit. Misera & sati odibilis est dō isti.
excūlio; Ecce secura estu de conscientia tua.
nūquid illius conscientiā uides. cūq. loqueris?
Certeſſime ſciatis. quia ſemina que uiroꝝ fami-
lia ritatē nō uitauerit. autē aut aliu cito
p̄der; Contra reliqua uitia. oportet nos
omni uirtute resistere. Libidinem uō nō potes-
expugnare. nō uiroꝝ ēſertū fugeris. Si
nobiles natę estis. magis dereligionis humiliare
quā deſchi dignitate gaudere; audite dñm dicente;
Si quis reliquerit omnia & ſequitur me fuerit. centu-
plū recipiat. & uitā & eterna p̄ſſidebit; Si qua uō
expauptate conuertitur. dō grās agat. q̄ am mal
pauperū ſaluaſ facit. & q̄ liberauit eis de impe-

lū dūntis mundi;

Dilectis egeris & esurientibusq[ue] autem dñm
non deficient omni bono. Omnis uos amate.
sicut ille ut d[omi]n[u]s habet in cordibus virginales
scriptum est: Qui odit fratrem aut sororem
suam in tenebris est. & in tenebris ambulat.
& nescit q[ui] e[st] q[ui] est in tenebris obsecauerit celos
eius: Sunt forte aliquae que facultates
suis parentibus derelinquant. & se ipse inde
exh[ab]ercent. Iudicant he dñm absentem
Vindice que possidentis & date eternis uia-
q[ui] ecce omnia munda sunt nobis:
Dilexite debet pauperib[us] iusticia eius manu-
in letim felici. Currite fideliter ut possitis
felicitatem peruenire. & stare letantes & exultan-
tes in conspectu dñi d[omi]ni regni.
qui uos dignatus est. ut quies pascere sue
eligere. & in regno suo sicut intercessio
mi nosterio ita in celestibus sedibus collo-
cari preferat. qui regnat in seculo seculorum am-
Ex pl[et]it. Et misericordia tua est benedicta.

FATIS SIT EUS: LII

Numerus populi infinita est multitudo. que p[ro]p[ter]i
nomine crudelissimum morte atque uite cōpendens
capientes animo sunt robustiores aggressi. Int[er] quos
beatissima martyris Eulalia de uitamine felicitate
in p[ro]p[ter]e confidens. secura summi triumphi apice ac mar-
tyri certamen aggrediens. digna palmam p[re]meruit;

Quae nullis blandimentis inducta. nullis suasionibus
puocata. antiquum ueteritorē cū suis artibus gloria
scalauit; Hec ergo uirgo letissima. sc̄imoniālis puella.
dō timorata. atq[ue] matrimonialiter edocita. annorū
circiter tredecim mīte icorpore casta. religione pudica.
castitate firma. docebatur aquodā donato p[ro]bro.
ut fateretur xp̄m ab ipsis infante rudimentiis. or in
diuina trinitatē quae d[omi]n[u]s est. mītis integritate
confiteretur. Nihilq[ue] aliud interioris hominis of-
ficio pagebat. nisi ut dñs omnipotē cui tota fuerat
deuotione subiecta. intrepidi cor d[omi]ni instantia de-
seruit; Quae martyris dum adolescentie annos fuisse
ingressa. maiori credulitatis cultu robustiori fide
quae sc̄ā deuotione conceperat. animo fortioris erubuit.
Anūmā enī suā p[ro]p[ter]e ponere contendebat. aquo de-
sideratā palma martyri ingenturā se felix cor
gaudebat. lapas nāq[ue] ipsius erat. nomine Liberius;
agitur cū abscleratissimo Calparianano xpianis p[ro]p[ter]
sequitio fuisse imposita. & passionis dies supuenisse.
fortuitu Eulalia beatissima cuius vincula p[re]uincie lusita
nū. cū paulo longius ab urbe miliario tricelimo fere
tauo multa nomine p[ri]nciana infinitib[us] p[re]uincie uxice
aquadām sorore p[er]fectu sc̄imoniā ipsius fuisse
euocata. ibidem in di laudib[us] cū confessore felice
iceteris dñm tuūtib[us] castissime morare tur. mala
fama non tacuit. qd emeritensiū urbe hostis cru-
entus intrassit; Et nunciatiū est beate Eulalie.
supuenisse nuncios cū uichi culo publico. qui carna-
ducerent. ibi q[ui]ā patrē suū liberium cū ceteris
confessorib[us] incarcere esse retrusum. Quo cognito